Jaap van Slageren, in samenwerking met Salaam Somi, *In gesprek met Mor Polycarpus. Aartsbisschop van de Syrisch-orthodoxe Kerk van Antiochië in Nederland*, Bar 'Ebroyo Press, Glane 2018, 177 pp., € 19,95, ISBN 9789050470759

Met de komst van – toen zo geheten – gastarbeiders, asielzoekers en andere migranten hebben niet alleen moslims zich in Nederland gevestigd, maar minstens zo veel christenen 'met een migratieachtergrond', zoals dat nu heet. Zo is de Nederlandse christenheid verrijkt met een groot aantal kerken van diverse tradities. Een van de oudste kerken uit het Midden-Oosten die zich sinds enkele decennia in dit land een plaats heeft verworven is de 'Oriëntaals-Orthodoxe' Syrische Kerk van Antiochië. In dogma-historisch opzicht trekken de 'Oriëntaals-Orthodoxe' kerken met de andere Orthodoxe kerken op tot het concilie van Efeze in 431, hetgeen inhoudt dat zij niet hebben ingestemd met het concilie van Chalcedon van 451, dat zich tegen de Nestorianen uitsprak over de twee naturen van Christus. De Syrisch-Orthodoxe kerk in Nederland beschikt over een indrukwekkend kloostercomplex in Glane, tegen de Duitse grens, en heeft parochies in Twente en Amsterdam. Haar leden zijn vooral afkomstig uit Turkije en Syrië. De emeritus missioloog en kerkhistoricus Van S. heeft met de bisschop van deze kerk in Nederland een aantal diepgaande gesprekken gevoerd over diens leven, theologische studie, visie en kerk. Bisschop Polycarpus, afkomstig uit een eenvoudig milieu in Zuidoost-Turkije, heeft in New York orthodoxe theologie gestudeerd en is aan Princeton Theological Seminary gepromoveerd. In de gesprekken komen de functie van het klooster in Glane, het kerkelijk jaar, de liturgie van de vieringen, de invulling en expressie van het geloof, contacten met joden en moslims, Polycarpus' kijk op de integratie van de Syrische christenen in Nederland, alsmede zijn brede oecumenische visie aan de orde. Regelmatig citeert hij Syrische kerkvaders wier teksten deels in de liturgie worden gebruikt. De geloofsinhoud wijkt soms duidelijk af van die van het klassieke westerse christendom. Zo wordt het effect van Christus' kruisdood niet in juridische zin uitgelegd, maar bovenal als overwinning op de zonde en de dood. In feite komen de weergaven van deze gesprekken voor een groot deel neer op colleges van de bisschop over zijn kerk en haar beleving van het christelijk geloof. Wat niet op de titelpagina vermeld staat, is dat na de weergaven van de gesprekken vier lezingen van Polycarpus zijn opgenomen, waarvan enkele elders zijn gepubliceerd. Het boek wordt afgesloten door een bibliografie van zijn publicaties, 16 pagina's met kleurenfoto's en – in onze context wat vreemd – een lofdicht op de bisschop in het Syrisch en Nederlands, van de hand van Salaam Somi. Zij is pastoraal werker in deze gemeenschap, heeft alle gesprekken bijgewoond, en heeft een belangrijk aandeel geleverd in de redactie van het boek. Ook de syriacus Lucas van Rompay heeft hierin een aandeel geleverd. Zo is dit werk een geslaagde introductie geworden van een oude, theologisch rijke kerk die veel heeft geleden en nu ook in Nederland (en allerlei andere Europese landen) wortel heeft geschoten. Van S. heeft de Nederlandse kerken een goede dienst bewezen met deze uitgave.

Riemer Roukema